

בחינות סופיות ב חשבונאות פיננסית מתקדמת

פרק 38 - יום הרכישה IAS27

תוכן העניינים

1. כללי 1

יום הרכישה

שאלות

- (1) ביום 01.01.2010 רכשה חברה א' 100% מחברה ב'.
תמורת הרכישה הורכבה מ-
1. תשלום של 100 ₪ באופן מיידי.
2. תשלום של 100 ₪ אשר יימסר בעוד שנה.
3. רכוש קבוע אשר מופיע בספרי חברה א' בסכום של 50 ₪, שהשווי ההוגן שלו 60 ₪.

ההון העצמי של חברה ב' הינו 30 ₪.
שיעור היוון במסגרת השאלה : 5%.

נדרשים :

- א. חשב את התמורה ששולמה בעבור צירוף העסקים.
ב. חשב את עודף העלות אשר נוצר במסגרת הרכישה.

- (2) ביום 03.06.2009 החליטה חברה א' לרכוש 100% מחברה ב'.
ביום זה התכנס דירקטוריון החברה והחליט פה אחד על ביצוע ההשקעה.
ביום 31.09.2009 נחתם הסכם מחייב בין חברה א' וב' לביצוע ההשקעה, וזאת בתמורה לסכום עתק של 1,000 ₪. הונה העצמי של חברה ב' הסתכם ביום זה לסכום צנוע של 100 ₪.

במהלך המשא והמתן אשר התנהל בין הצדדים, עלה חשש בקרב בעלי מניות חברה ב' ולפיו בשנת 2010 תגדיל החברה באופן משמעותי את היקף פעילותה, וכי סכום הרכישה הנוכחי (1,000 ₪ בלבד) יראה כמו מחיר נמוך בהשוואה למחיר שהיה צריך להיות משולם תחת הגידול של שנת 2010.

במסגרת הרכישה, הסכימה חברה א' לתנאי לפיו במידה וחברה ב' תגדיל את מכירותיה בלמעלה מ-30% בשנת 2010, אזי שהיא תשלם לחברה ב' סכום נוסף של 200 ₪. חברה א' צופה כי קיים סיכוי של 10% שחברה ב' תצליח במשימה וכי היא תידרש לשלם את הכסף.

נדרשים :

- א. פרט את המרכיבים השונים בתמורה של צירוף העסקים.
קבע את התמורה הגלומה בצירוף העסקים.
ב. קבע את הטיפול החשבונאי בתמורה המותנית ביום הרכישה ולאחריה.
ג. חשב את עודף העלות אשר נוצר במסגרת יום הרכישה.

- (3) ביום 01.01.2010 רכשה חברה א' 90% ממניות חברה ב'.
להלן נתונים לגבי ההון העצמי של חברות א' ו-ב':

סעיף	סכום בספרי חברה א'	סכום בספרי חברה ב'
הון מניות	100	80
פרמיה	10	30
עודפים	90	40
סה"כ הון עצמי	200	150

במסגרת הסכם הרכישה, שילמה חברה א' סכום של 5,000 ₪, אשר ישולם באופן מפוצל: 70% במועד הרכישה, ו-30% בעוד כשנה (01.01.2011).

נתונים נוספים:

- הניחו שיעור היוון של 10%.
- חברה א' החליטה למדוד את הזשמי"ש שנוצר ביום הרכישה לפי שווי הוון מלא השווי ההוון המלא של הזשמי"ש הינו 500 ₪.
- נכון ליום הרכישה בספרי חברה ב' מלאי אשר מוצג לפי עלות של 50 ₪, בעוד השווי ההוון של המלאי הינו 100 ₪. הניחו שיעור מס 0%.

נדרש:

- הצג את התמורה אשר נוצרה במסגרת הסכם הרכישה, כולל חלק הזשמי"ש.
- חשב את עודף העלות אשר נוצר ביום הרכישה.

- (4) ביום 01.01.2010 רכשה חברה א' 90% ממניות חברה ב'.
להלן נתונים לגבי ההון העצמי של חברות א' ו-ב':

סעיף	סכום בספרי חברה א'	סכום בספרי חברה ב'
הון מניות	100	80
פרמיה	10	30
עודפים	90	40
סה"כ הון עצמי	200	150

במסגרת הסכם הרכישה, שילמה חברה א' סכום של 5,000 ₪, אשר ישולם באופן מפוצל: 70% במועד הרכישה, ו-30% בעוד כשנה (01.01.2011).

נתונים נוספים:

- הניחו שיעור היוון של 10%.
- חברה א' החליטה למדוד את הזשמי"ש שנוצר ביום הרכישה חלק הזשמי"ש בנכסים נטו של חברה ב'.
- נכון ליום הרכישה בספרי חברה ב' מלאי אשר מוצג לפי עלות של 50 ₪, בעוד השווי ההוון של המלאי הינו 100 ₪. הניחו שיעור מס 0%.

נדרש :

- א. הצג את התמורה שנוצרה במסגרת הסכם הרכישה כולל חלק הזשמ"ש.
- ב. חשב את עודף העלות אשר נוצר ביום הרכישה.

(5) ביום 01.01.2010 רכשה חברה א' 70 מניות של חברה ב'. בחברה זו סה"כ 100 מניות שוות זו לזו. במסגרת הסכם הרכישה, שילמה חברה א' סכום של 5,000 ₪.

להלן מאזן חברה ב', ונתונים רלוונטיים לגבי שווי הוגן של הנכסים וההתחייבויות :

שוי הוגן	ספרים	סעיף
1,000	1,000	מזומנים
250	200	מלאי
120	100	רכוש קבוע
(50)	(50)	ספקים
(80)	(70)	הלוואה
	(1,000)	הון מניות
	(180)	עודפים

נתונים נוספים :

1. חברה א' מתלבטת כיצד למדוד את שווי הזשמ"ש.
2. השווי ההוגן של הזשמ"ש הינו 500 ₪.
3. הניחו שיעור מס 20%.

נדרש :

- א. תחת ההנחה כי חברה א' בחרה למדוד את הזשמ"ש לפי שווי הוגן מלא, מה המוניטין שנוצר ביום הרכישה?
- ב. תחת ההנחה כי חברה א' בחרה למדוד את הזשמ"ש לפי חלקם בנכסים מזוהים נטו, מה המוניטין שנוצר ביום הרכישה?

(6) חברת "הידד" נוסדה ביום 1.1.06 ועוסקת ביצור מוצרי ילדים. ביום 30.6.07 החלה חברת "הידד" במשא ומתן לרכישת 60% ממניות חברת "אחרי", על מנת להעמיק את הסינרגיה בין החברות. ביום 30.9.07 נחתם הסכם הרכישה, על פיו תשלם חברת הידד לבעלי המניות של חברת אחרי, את הסכומים הבאים כדלקמן :

1. 1,000,000 ₪ ישולמו במזומן במועד חתימת החוזה.
2. 100,000 ₪ ישולמו ביום 30.9.08.
3. 100,000 ₪ ישולמו ביום 31.12.08, במידה והרווח התפעולי של חברת "אחרי" בשנת 2008 יעלה על 1,000,000 ₪. על פי הערכות מנהלי חברת "הידד", הסיכויים להתממשות תנאי זה הינם 75%.

השווי ההוגן של מניית חברת "אחרי" למועד הרכישה היה 12 ₪.

להלן מאזני החברות למועד הרכישה (לאחר מתן ביטוי לפקודת הרכישה):

חברת הידד	חברת אחרי	נתונים נוספים
500,000	400,000	מזומנים
100,000	100,000	לקוחות נטו (1)
200,000	100,000	מלאי (2)
70,000	200,000	חייבים אחרים
-	150,000	השקעה בחברת "שלנו" (3)
	(100,000)	ספקים
?	-	השקעה בחברת אחרי
(150,000)	(100,000)	הון מניות (ש1 ערך נקוב)
(100,000)	(30,000)	פרמיה
?	(720,000)	עודפים

הערות:

- (1) יתרת הלקוחות של חברת אחרי מוצגת בניכוי הפרשה לחומ"ס בשיעור של 5% בהתאם להערכת השווי, שיעור זה אינו משקף את השווי ההוגן של יתרת הלקוחות. להערכת הנהלת חברת עמרי שיעור ההפרשה לחומ"ס המקובל בענף הינו 14.5%.
- (2) חברת אחרי מיישמת את הנחיות תקן בינ"ל מספר 2 ומציגה את המלאי על פי עלות או שווי מימוש נטו כנמוך שביניהם. שווי הוגן מלאי: 125,000 ₪.
- (3) חברת אחרי רכשה 6% ממניות חברת שלנו, אשר הינה חברה פרטית, ומציגה את ההשקעה בעלותה בהתאם להוראות תקן בינ"ל מספר 39. השווי ההוגן הכולל של חברת שלנו למועד הרכישה הסתכם ב-210,000 ₪.

נתונים נוספים:

1. שיעור ההיוון המשוקלל למועד הרכישה הינו 5%.
2. שיעור מס החברות הינו 20%.
3. חברת הידד בחרה בחלופה להצגת זכויות שאינן מקנות שליטה לפי שווי הוגן מלא.

נדרש:

- א. חשב את עלות צירוף העסקים.
- ב. חשב עודפי עלות מיוחסים ומוניטין למועד הרכישה.

7) להלן המאזנים של החברות אלעד בע"מ וכרמל בע"מ ליום 31 בדצמבר 2007, באלפי ש"ח (לאחר רכישת המניות כמפורט להלן):

כרמל	אלעד	נכסים
20,000	80,342	מזומנים ושוי מזומנים
64,000	30,000	מלאי
95,000	80,000	לקוחות וחייבים אחרים
134,000	80,000	רכוש קבוע, נטו
--	48,162	השקעה במניות חברת כרמל בע"מ
(10,000)	--	חלות שוטפת של הלוואות לזמן ארוך
(180,000)	(68,500)	ספקים וזכאים אחרים
(90,000)	(60,004)	הלוואה לזמן ארוך
(10,000)	(20,000)	הון מניות רגילות בנות 1 ₪ ע.ג כ"א
(20,000)	(70,000)	פרמיה
(3,000)	(100,000)	עודפים

נתונים נוספים:

1. ביום 31 בדצמבר 2007 רכשה חברת אלעד בע"מ 70% מהון המניות של חברת כרמל בע"מ במזומן. בחברת הכרמל 100 מניות. מחיר מניית כרמל ליום זה: 3,000 ₪.
2. למועד הרכישה, 31 בדצמבר 2007, תאם שוויים ההון של הנכסים וההתחייבויות המזוהים של חברת כרמל בע"מ את ערכם בספרים, למעט:

שווי הון	ערך בספרים	
70,000	64,000	מלאי
100,000	54,000	ציוד
120,000	80,000	קרקע

3. חברת אלעד מתלבטת האם למדוד את הזכויות שאינן מקנות שליטה לפי שווי הון מלא (מצב א'), או לפי חלקן בשווי של הנכסים וההתחייבויות מזוהים נטו (מצב ב').

נדרש:

- א. הצג את תמורת הרכישה (הבחן בין מצבים שונים).
- ב. הצג את עודף העלות שנוצר במועד הרכישה, וייחס אותו, כולל חישוב סה"כ המוניטין שנוצר במועד הרכישה. (הבחן בין מצבים שונים).
- ג. חשב את המוניטין שנוצר במסגרת הרכישה (הבחן בין מצבים שונים).

- (8) חברת לני בע"מ (להלן "לני") הוקמה בינואר 2000 ועוסקת בענף התיירות. במהלך שנת 2006 החליטה הנהלת לני להיכנס לתחום התעופה. במסגרת החלטה זו התנהל משא ומתן לרכישת 90% ממניות חברת ליאור בע"מ (להלן "ליאור") העוסקת בתעופה למול בעל השליטה הנוכחי בחברה, חברת קוקי בע"מ (להלן "קוקי").
- ביום 30 ביוני 2006, נחתם הסכם הרכישה בעסקה מחוץ לבורסה. תמורת הרכישה שילמה חברת לני 8,500 אלפי ₪ במזומן, וכן העבירה חברת לני לרוכש מכונה אשר עלותה המופחתת 200 אלפי ₪, אך השווי ההוגן שלה 500 אלפי ₪. כמו כן, במסגרת הרכישה נטלה על עצמה חברת לני התחייבות להחזיר הלוואה בגובה 500 אלפי ₪ אותה קיבל המוכר לפני כשנה.
- להלן המאזנים של חברות לני וליאור ליום 30 ביוני 2006, לאחר הרכישה (באלפי ₪):

ליאור	לני		
			נכסים
1,200	3,500		מזומנים
3,400	4,200		לקוחות, נטו
2,900	500	(1)	מלאי
5,000	6,500	(2)	רכוש קבוע
--	8,500		השקעה בליאור
12,500	23,200		
			התחייבויות
1,700	2,700		משיכת יתר
3,631	3,000		זכאים
--	400		התחייבויות מיסים נדחים
3,169	2,900		התחייבויות בגין חכירה
8,500	9,000		
			הון עצמי
200	400	(3)	הון מניות ופרמיה
3,800	13,800		עודפים
4,000	14,200		
12,500	23,200		התחייבויות והון עצמי

נתונים נוספים:

- בדיקה שנערכה העלתה כי מלאי חברת ליאור מוצג לפי עלות, בעוד שהשווי ההוגן שלו הינו 3,000 ₪.
- השווי ההוגן של הרכוש הקבוע בחברת ליאור הינו 6,000 ₪.
- בחברת ליאור 100 מניות 1 ₪ ערך נקוב. מחיר מניית חברת ליאור ליום הרכישה הינו 85 ₪.
- שיעור המס החל על החברה הינו 20%.

נדרשים:

- א. הסבר בקצרה במה שונה רכישת 90% מחברה מאוחדת על פני רכישת 100% מאותה החברה?

ב. חשב את המוניטין הנוצר ברכישה, וקבע האם הוא שייך לחברה האם, לזשמי"ש או לשניהם באופן יחסי (הבחן בין המצבים השונים של מדידת הזשמי"ש).

9) חברת מירב בע"מ (להלן "מירב") הינה חברת מדיה. במהלך שנת 2006 במסגרת החלטה אסטרטגית להיכנס לשווקים חדשים, התנהל משא ומתן לרכוש 100% ממניות חברת אסף בע"מ - (להלן "אסף") העוסקת בהפקות תוכניות טלוויזיה. הסכם הרכישה נחתם ביום 01 ביולי 2006.

1. להלן פרטים מהסכם הרכישה בגין התמורה:
 - א. תמורת המניות תשלם מירב לבעלי המניות של אסף 2,000 אלפי ₪. 70% ישולמו במועד החתימה על ההסכם והיתרה ביום 01 בינואר 2007.
 - ב. תשלום נוסף בסך 2,000 אלפי ₪, ישולם אם הרווח המצטבר בשנתיים שלאחר הרכישה יעלה על 3,000 אלפי ₪ (להלן "הסכום הקובע").
 - ג. למירב זכויות בלעדיות להסרטת אוטוביוגרפיה. הזכות רשומה בספרי מירב בעלות, בסך 200 אלפי ₪. במסגרת הרכישה תעביר מירב לבעלי המניות של אסף את הזכויות במלואן.
2. להלן המאזנים של מירב ואסף ל-30 ביוני 2006, לפני הרכישה (באלפי ₪):

אסף	מירב		
נכסים			
1,000	4,000		מזומנים
3,000	5,000	א'	לקוחות
1,700	1,900	ב'	מלאי
300	1,000		רכוש קבוע
400	1,200		מיסים נדחים
--	200		נכסים בלתי מוחשיים
6,400	13,300		
התחייבויות			
700	--		משיכות יתר וחלויות שוטפות
75	--		ריבית לשלם
2,125	4,000		ספקים ונותני שירותים
500	2,000	ג'	זכאים בגין שכר ומשכורת
1,000	--	ד'	הלוואה לזמן ארוך
4,400	6,000		
הון עצמי			
100	100		הון מניות ופרמיה
1,900	7,200		עודפים
2,000	7,300		
6,400	13,300		התחייבויות והון עצמי

3. להלן נתונים בנוגע לשווי הנכסים וההתחייבויות של אסף במועד הרכישה :
א. שווי החוזים ארוכי הטווח ללקוחות הינו 1,000 אלפי ₪ (שווי החוזים לא נכלל ביתרת הלקוחות).

ב. שווי המלאי למועד הרכישה הינו 1,900 אלפי ₪.

ג. בהתאם להסכם ההעסקה של רון מנכ"ל חברת אסף, זכאי רון לבונוס בסך 200 אלפי ₪ היה והגידול במחזור המכירות בשנת 2006 יעלה על 25%.
אסף לא רשמה התחייבות בספרים משום שלדעתה יש רק סבירות של 40% כי הגידול יושג. שווי ההתחייבות למועד הרכישה הינו 60 אלפי ₪.

ד. הלוואה ניטלה ביום 01 ביולי 2004 בסך 1,500 אלפי ₪. ההלוואה נפרעת בשישה תשלומי קרן שנתיים שווים החל מיום 01 ביולי 2005. ההלוואה נושאת ריבית שנתית בשיעור 6% המשולמת עם פירעון הקרן בגין יתרת הקרן הבלתי מסולקת. ביום הרכישה ניתן ליטול הלוואה זהה בריבית שנתית בשיעור 8%.

4. נתונים נוספים :

א. ביום הרכישה העריכו מירב ובעלי המניות של אסף את הסבירות להשגת הסכום הקובע ב-40%. ביום 01 ביולי 2007 העריכה מירב את הסבירות בשיעור 60%.

בעלי המניות הקודמים של אסף לא שינו את הערכתם.

ב. שווי זכויות ההסרטה הוערכו במועד הרכישה בסך 600 אלפי ₪. בשנת 2007 התפרסם מידע נוסף על רון עליו נכתבה האוטוביוגרפיה, דבר שהפך את הספר למבוקש מאוד והגדיל את שווי הזכויות ל 900 אלפי ₪.
ג. עלויות שכר טרחה והערכת שווי בגין העסקה הסתכמו ל 300 אלפי ₪ ושולמו במזומן ביום 01 ביולי 2006.

ד. שיעור ההיוון בהתאם לסיכון האשראי של החברות הינו 12%.

ה. שיעור מס החברות הינו 25%.

ו. רווח ההון ממכירת זכויות ההסרטה פטור ממס במסגרת חוק לעידוד קולנוע ישראלי.

נדרש :

א. לחשב את המוניטין ועודפי העלות המזוהים למועד הרכישה.

ב. לרשום פקודות יומן בגין הרכישה, במועד הרכישה בלבד.

ג. להציג מאזן מאוחד למועד הרכישה.

10) חברת קרן בע"מ (להלן: "קרן" או "החברה") הינה חברה ציבורית המשווקת טלפונים סלולאריים. ביום 31 בדצמבר 2007 השלימה קרן את רכישת 100% ממניות חברת איתמר בע"מ (להלן "איתמר") מבעלי מניותיה (להלן "המוכרים"). להלן המאזנים של קרן ואיתמר ליום 31 בדצמבר 2007, לפני הרכישה (באלפי ₪):

איתמר	קרן	
נכסים		
--	500	מזומנים
3,010	2,000	לקוחות, נטו
5,000	3,000	מלאי
120	200	רכוש קבוע
--	100	מיסים נדחים
80	--	השקעות במניות אלה
8,210	5,800	
התחייבויות		
200	--	משיכות יתר וחלויות שוטפות
5,000	3,000	ספקים ונותני שירותים
2,000	500	זכאים בגין שכר ומשכורת
1,000	--	הפרשה לסיום יחסי עובד-מעביד
3,000	--	הלוואה לזמן ארוך
11,200	3,500	
הון עצמי		
10	10	הון מניות ופרמיה
(3,000)	2,290	עודפים/(גרעון בהון)
(2,990)	2,300	
8,210	5,800	התחייבויות והון עצמי

1. להלן ביאור מתוך דוחותיה הכספיים של קרן לשנת 2007, כפי שפורסמו ביום 15 בפברואר 2008:

"ביום 31 בדצמבר 2007, השלימה קרן את רכישת 100% ממניות חברת איתמר בע"מ. תמורת הרכישה מומנה בהלוואה בסך 400 אלפי ₪ מבנק "העם" שתועמד ביום 10 בינואר 2008. עד לאותו מועד העמיד בנק "העם" מסגרת אשראי בגובה סכום המזומן הנדרש. בנוסף הנפיקה קרן למוכרים 100,000 מניות בנות 1 ₪ ע.נ כל אחת. תהליך רישום המניות על שם המוכרים הסתיים ביום 31 בדצמבר 2007. לשם ייחוס תמורת הרכישה, התקשרה קרן עם חברת "שווי הוגן" ועם רואה חשבון מר אמיר בלום. חוות דעת הסופית בגין PPA ובדיקת הנאותות החשבונאית יינתנו ביום 01 באפריל 2008. הטיפול החשבונאי בעסקת הרכישה הינו ארעי עד לקבלת חוות הדעת כאמור. עד למועד זה שויך כל עודף העלות למוניטין. טיפול חשבונאי סופי של עסקת הרכישה יוצג עם פרסום הדוחות הכספיים לרבעון ראשון של שנת 2008."

2. להלן נתונים עיקריים מחוות הדעת של חברת שווי הוגן בדבר שווי הנכסים וההתחייבויות של איתמר ליום 31 בדצמבר 2007, כפי שנמסרה ב-01 באפריל (ביחס ל-31.12.2007):
- א. לקוחות. יתרת הלקוחות מוצגת לאחר ניכוי 25% חובות מסופקים. ההפרשה גבוהה יחסית לתחום ונובעת מחוסר יעילות במחלקת הגביה של איתמר. 5% חובות מסופקים מייצג כראוי את שווי הלקוחות.
- ב. הפסדים לצורכי מס. לאיתמר 3,500 אלפי ₪ הפסדים להעברה לצורכי מס. בעקבות העברת הפעילות המתוכננת ניתן יהיה לנצל 100% מהטבות המס. מס הכנסה אינו מכיר בהפרשה לסיום יחסי עובד מעביד אלא בעת התשלום בפועל. למעט סעיף זה אין הבדל בין ערכם בספרים של הנכסים וההתחייבויות לבין בסיס המס שלהם.
- ג. שווי המלאי הינו 6,200 אלפי ₪.
- ד. שווי ההפרשה לסיום יחסי עובד מעביד הינו 800 אלפי ₪, בהתבסס על הערכות אקטואריות.
- ה. ההשקעה ב-6% ממניות חברת אלה מוצגת על פי שווייה.
- ו. שווי יתרת הנכסים וההתחייבויות זהה לערכם בספרים.
3. מר אמיר בלום, רואה החשבון של קרן שבחן את הדוחות הכספיים של איתמר קבעו כי הם ערוכים על פי כללי חשבונאות מקובלים למעט העובדה שההפרשה לסיום יחסי עובד מעביד הוצגה על פי ערכה המלא ולא בהסתמך על הערכה אקטוארית.
4. נתונים נוספים:
- א. עלות חוות הדעת בגין ה-PPA הינה 100 אלפי ₪ ותשולם 60 יום לאחר מתן חוות הדעת.
- ב. שיעור מס החברות הינו 25%.
- ג. שווי מניית קרן:

שווי	תאריך
4	31/12/2007
4.2	01/04/2008

נדרש:

- א. לחשב את המוניטין ועודפי העלות המזוהים כפי שהוצגו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.
- ב. לרשום פקודות יומן בגין הרכישה, במועד הרכישה בלבד.
- ג. להציג מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר 2007, כפי שהוצג בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2007.
- ד. להציג מאזן מאוחד ליום 31.12.2007, כפי שהוצג כמספר השוואה ביום 31.12.2008.